

Aan de Minister van EZK
CC: de staatssecretaris EZK

Chief Economist
Directie Algemene Economische
Politiek

[Redacted signature block]

Datum
11 augustus 2021

Kenmerk
CE-AEP / 21210730

Bhm: 21224412

[Redacted signature block]

nota

Kamerbrief over het steun- en herstelpakket in het vierde kwartaal

Parafenroute

[Redacted parafenroute]

Bijlage(n)

1: Kamerbrief steun- en herstelpakket in het vierde kwartaal

Aanleiding

- In de Kamerbrief van 29 juni jl. heeft het kabinet aangekondigd het coronasteunpakket in beginsel na het derde kwartaal 2021 te beëindigen.
- Deze notitie ziet op het niet verlengen van het generieke steunpakket in het vierde kwartaal (TVL, Tozo, NOW, TONK en diverse fiscale maatregelen) en een uiteenzetting van het aanpassingsgerichte flankerende beleid.

Geadviseerd besluit

Uw akkoord wordt gevraagd op de volgende beslispunten:

- Stemt u in met het niet verlengen van het generieke steunpakket?
- Stemt u in met de opties 1 t/m 8 onder aanpassingsgericht beleid?
- Stemt u in met verzending van bijgevoegde brief aan de Tweede en Eerste Kamer?

Kernpunten

- In het licht van de Kamerbrief van 29 juni jl., wordt voorgesteld:
 - het steunpakket met ingang van het vierde kwartaal 2021 niet te verlengen, waarbij de regelingen met een looptijd tot in Q4 (zoals garantiereregelingen) wel blijven doorlopen;
 - de beëindiging van het steunpakket verder te flankeren met beleid ter bevordering van het aanpassingsvermogen (opties 1 t/m 8).
- Onderliggende beleidsalternatieven zijn gewogen op doelmatigheid, doeltreffendheid, uitvoerbaarheid en rechtvaardigheid.

Toelichting

Probleemanalyse en macro-economisch beeld

- Het moment nadert waarop iedereen die gevaccineerd wil worden, daadwerkelijk volledig is gevaccineerd. Aan het einde van het derde kwartaal is de verwachting dat het vaccinatiebeleid voor bescherming tegen het coronavirus zorgt, maar dat golfbewegingen in besmettingen niet uitgesloten kunnen worden. Door het mogelijke structurele karakter van de nieuwe situatie dient dan het karakter van steun aangepast te worden.

- Ook zijn de economische prognoses gunstig. De Nederlandse economie is eind 2021 terug is op het niveau van voor de coronacrisis. Het CPB voorziet in de augustusraming een economische groei van 3,8% in 2021 en 3,2% in 2022. Ook de arbeidsmarkt cijfers zijn beter dan verwacht. Het CPB verwacht dat met 3,4% in 2021 en 3,6% in 2022 de werkloosheid nauwelijks toeneemt. Tegelijkertijd is in sommige sectoren sprake van krapte en zijn er voor het eerst in de gehele economie meer vacatures dan werklozen.
- Het CPB en De Nederlandsche Bank (DNB) hebben reeds geadviseerd de steunmaatregelen af te bouwen, omdat de voordelen van steun niet langer opwegen tegen de nadelen. Steunmaatregelen gericht op baanbehoud en het in stand houden van bedrijven worden steeds minder effectief naarmate de crisis langer duurt. De gezonde economische dynamiek wordt verhinderd en kan daarmee schadelijk zijn voor het Nederlandse verdienvermogen.
- Bovendien hebben generieke regelingen een fors budgettair beslag.
- Ondanks de positieve macro-economische verwachtingen, blijven er sectoren bestaan waarvoor dit minder het geval is. Dit zijn bijvoorbeeld sectoren die in Q4 nog last hebben van (capaciteits)beperkende maatregelen of met beperkingen door het buitenland. Voor andere sectoren kunnen de effecten van corona lang na-ijlen of hebben veranderende trends versterkt.
- Om de her-allocatie van arbeid en inzetbaarheid van personeel te bevorderen, en daarmee werkgevers en werkenden te ondersteunen, kunnen aanvullende maatregelen bedrijven en werknemers helpen de omslag naar de nieuwe situatie te maken.
- Rechtvaardigheidsoverwegingen kunnen een reden zijn om naast dynamiek-bevorderende maatregelen sectorale steun te verlenen. Het voeren van sectorspecifieke maatregelen stuit daarbij echter in veel gevallen op zeer omvangrijke uitvoeringsproblematiek, waaronder staatssteuntechnische voorwaardelijkheden en complexiteit in de afbakening van specifieke sectoren.

Niet verlengen generieke steunpakket

- Het generieke steunpakket stopt na het derde kwartaal 2021. Om de overgang naar de structurele situatie te bevorderen, blijven bestaande regelingen, zoals garantieregelingen, in het vierde kwartaal van kracht. Daarmee ziet het steunpakket er als volgt uit:
 - De NOW, TVL, Tozo en TONK stoppen per 1 oktober 2021.
 - De volgende fiscale maatregelen vervallen: het btw-nultarief op mondkapjes, het btw-nultarief op uitleen van zorgpersoneel, het btw-nultarief op COVID-19 vaccins en testkits in Nederland en Caribisch Nederland, en het uitstel van administratieve verplichtingen rondom de loonheffing.
 - De corona-financieringsregelingen KKC, Qredits overbruggingskrediet, MBKB-C en GO-C lopen door tot eind 2021 om toegang tot financiering aan bedrijven te waarborgen (Kamerstuk 35 420, nr.314).
 - De leningsfaciliteit voor garantiefondsen reisbranche en de garantieregeling evenementen lopen door tot 31 december 2021.
 - De verlengde aflossingstermijn belastingschuld: aflossing start op 1 oktober 2022 en ondernemers hebben 60 maanden de tijd om de schuld af te lossen. De invorderingsrente loopt geleidelijk op tot 4% in 2024.
 - Het TOA-krediet loopt door en ondersteunt mkb-bedrijven die een doorstart vanuit een WHOA-traject kunnen maken.
- Vier fiscale maatregelen lopen door in het vierde kwartaal:
 - Het akkoord met Duitsland en België over de belastingheffing van grenswerkers;
 - De vrijstelling voor een aantal Duitse netto-uitkeringen;
 - De onbelaste reiskostenvergoeding;

- o De maatregel met betrekking tot het behoud van het recht op hypotheekrenteaftrek voor huizenbezitters, als zij van hun hypotheekverstrekker een hypotheekbetaalpaauze krijgen.

Beleid ter ondersteuning van het aanpassingsvermogen

- De beëindiging van het generieke steunpakket wordt geflankeerd met beleid gericht op het bevorderen van het aanpassingsvermogen van de economie.

#	Maatregel	Bestaand budget		Nieuw budget	
		2021	2022	2021	2022
Uitfaseren steunpakket 2021			Aanvullende middelen		
1	Tijdelijke transitie Bbz in Q4 2021	-	-	22 mln	0 mln
2	SW-bedrijven	-	-	35 mln + 10 op AP	-
Aanvullend sociaal pakket op de AP voor 2022			Overboeken AP		
3	Bijzondere bijstand	10 mln	15 mln. (op AP)	-	15 mln.
4	Gemeentelijk schuldenbeleid	30 mln	30 mln (op AP)	-	30 mln
5	Crisisdienstverlening via RMT's	109 mln	75 mln. (op AP)	-	75 mln
6	Re-integratiebudget bijstand gemeenten	140 mln	140 mln (op AP)	-	60 mln
Aanvullende maatregelen 2022			Aanvullende middelen/kasschuif		
7	Praktijkleren in het MBO	36 mln	27 mln. (voor werkgeversdeel)	-22,5 mln	22,5 mln
8	Regeling Omscholing naar krapteberoepen	37,5 mln.	-	-	40 mln

1: Tijdelijke transitie Bbz in Q4 2021

- Om uitvoeringsproblemen bij gemeenten te voorkomen bij onverkorte overgang naar Bbz per 1 oktober 2021, worden tussen 1 oktober en 31 december 2021 de volgende aanpassingen doorgevoerd:
 - o het buiten toepassing laten van de vermogenstoets;
 - o het mogelijk maken van het aanvragen van de Bbz-uitkering met terugwerkende kracht (max. twee maanden);
 - o het vaststellen van het inkomen en de hoogte van de Bbz-uitkering per kalendermaand (in plaats van per boekjaar) en de directe verstrekking van de Bbz-uitkering om niet (en niet als voorlopige lening).
- Kosten: €22 mln voor overstappen van jaarsystematiek en €63 mln voor verwachte hogere instroom in het tijdelijk vereenvoudigde Bbz.

2: SW-Bedrijven

- Omdat SW-bedrijven geen aanspraak kunnen maken op NOW-steun, is in 2020 besloten tot een tegemoetkoming aan gemeenten van €140 mln. Ook in 2021 ondervinden SW-bedrijven volgens SZW nog hinder van corona en de coronamaatregelen.
- Kosten: €35 mln voor Q1 en Q2 2021 + een reservering van €10 mln op de aanvullende post voor Q3 2021.

3: Bijzondere bijstand

- Via de bijzondere bijstand kunnen gemeenten via maatwerk personen ondersteunen met een laag inkomen, die voor onverwachte kosten komen te staan.
- Voor 2022 is hier €15 mln euro voor gereserveerd.
- Kosten: €15 mln

4: Gemeentelijk schuldenbeleid

- Gemeenten hebben extra middelen toegekend gekregen in 2021 vanwege de voorziene toename van de armoede- en schuldenproblematiek.
- Deze extra middelen stellen gemeenten in staat om hun inwoners waar nodig van dichtbij te blijven ondersteunen.
- De middelen zijn ook juist bedoeld voor het voorbereiden van de dienstverlening aan nieuwe groepen die door de coronacrisis met problemen te maken krijgen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan zelfstandig ondernemers.
- Kosten: €30 mln.

5: Crisisdienstverlening via RMT's

- Met behulp van regionale mobiliteitsteams (RMT's) worden mensen in arbeidsmarktregio's op maat geholpen. Dit is een aanvulling op de bestaande regionale structuur. Deze passende dienstverlening bestaat uit extra begeleiding en waar nodig loopbaanadvies, (om)scholing, scholing via praktijkleren in het mbo en hulp bij schulden.
- Kosten: €75 mln

6: Re-integratiebudget bijstand gemeenten

- Wanneer instroom in de bijstand toeneemt dienen gemeenten extra inspanningen te verrichten om deze groep te begeleiden naar werk. Dit vereist vaak intensief en persoonlijk contact.
- Doordat er krapte heerst in bepaalde sectoren kunnen extra inspanningen op dit terrein effectief blijken om deze groep aan werk te helpen.
- Omdat de verwachte werkloosheid lager is dan eerder voorzien is de raming neerwaarts bijgesteld.
- Kosten: €60 mln. (waarvan 15 mln. voor het op peil houden van dienstverlening bij hogere instroom en 45 mln. voor intensivering van dienstverlening).

7: Praktijkleren in het MBO

- Dit budget kan worden gebruikt door de regionale mobiliteitsteams waarbij werken in een leerbedrijf gecombineerd wordt met het volgen van (een deel van) een mbo-opleiding.
- Vanwege de koppeling met de regionale mobiliteitsteams zijn de middelen over 2021 nog niet uitgeput. De regeling kan met behulp van deze middelen verlengd worden naar 2022.
- Kosten: 0 (kasschuif)

8: Regeling omscholing naar krapteberoepen

- De subsidieregeling Omscholing naar kansrijke beroepen in de ICT en Techniek voor sectoren die een tekort aan personeel hebben, wordt uitgebreid. Hierdoor komt er meer budget beschikbaar en kunnen meerdere tekortsectoren worden toegevoegd.
- Het doel is tekortsectoren te faciliteren om werkenden, die uit een overschotsector komen, te begeleiden naar ander werk en zo nodig scholing te bieden. Voor de openstelling vanaf 1 september is reeds een bedrag van 37,5 miljoen (inclusief uitvoeringskosten) gereserveerd.

Chief Economist
Directie Algemene Economische
Politiek

Kenmerk
CE-AEP / 21210730

- Kosten: met een bedrag van € 40 miljoen extra kunnen 10.000 mensen structureel worden omschoold naar een krapteberoep.

Sectorale regelingen

- Sectorale steun is verkend in de TVL, NOW, in fiscaal beleid en losse regelingen. Dit wordt door de verschillende uitvoeringsinstanties niet uitvoerbaar geacht.
- Op 13 augustus jl. is besloten om nachtclubs en discotheken tot 1 november 2021 gesloten te houden. Voor hen is ook na 1 oktober financiële steun aangekondigd.
- Er wordt gewerkt aan een op deze sector gerichte regeling. De uitvoering van een dergelijke regeling is echter zeer complex en vraagt veel van de uitvoeringsorganisaties. Daarom wordt scherp gekeken naar wat uitvoeringstechnisch en juridisch mogelijk is.